

Program for dagen

08.20-08.30 – Innledning

08.30-09.15 – Gruppearbeid 1 – Samf.delen: Ringebusamfunnet

09.30-10.15 – Gruppearbeid 2 – Tjenestetilbud og økonomi

10.30-11.15 – Kommuneprop., adm. innspillsfase, brukerråd

11.15-12.00 – Lunsj

12.00-12.50 – Gruppearbeid 3 – Samf.delen: Prioritering

12.50-14.10 – Gruppearbeid 4 – Tilpasning øk. rammer

14.10-14.30 – Evaluering av dagen

14.30-15.00 – Oppsummering og avslutning

Gruppearbeid 1

Samfunnsutvikling – Ringebusamfunnet

- Hvordan har vi lykket med å:
 - Bo
 - Leve
 - Arbeide
- Mulighetene framover

**Tips:
Framtidsbilde
Ringebusamfunnet i 2025**

Gruppearbeid 2

Hva er opplevd status for Ringebu kommune?

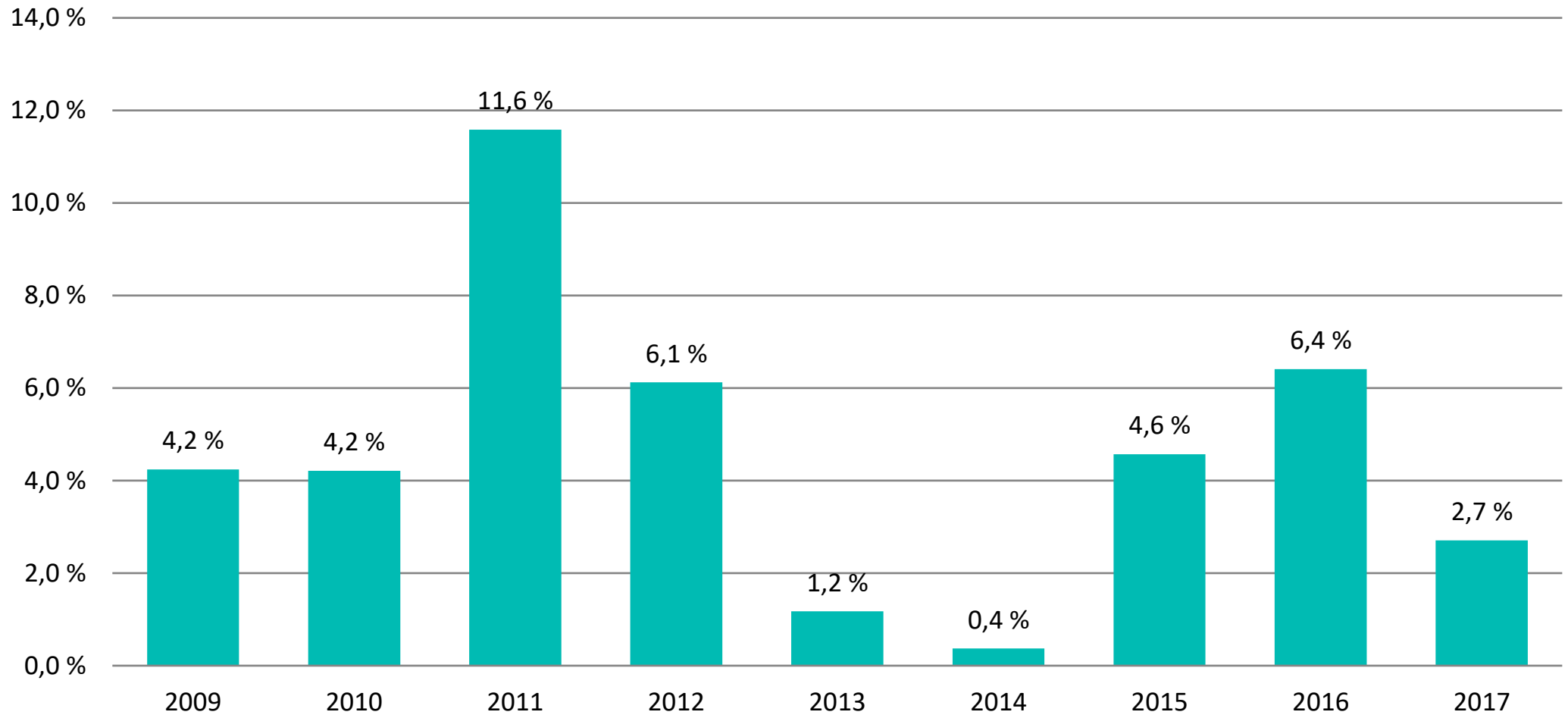
- Kommuneøkonomi
- Tjenestetilbud

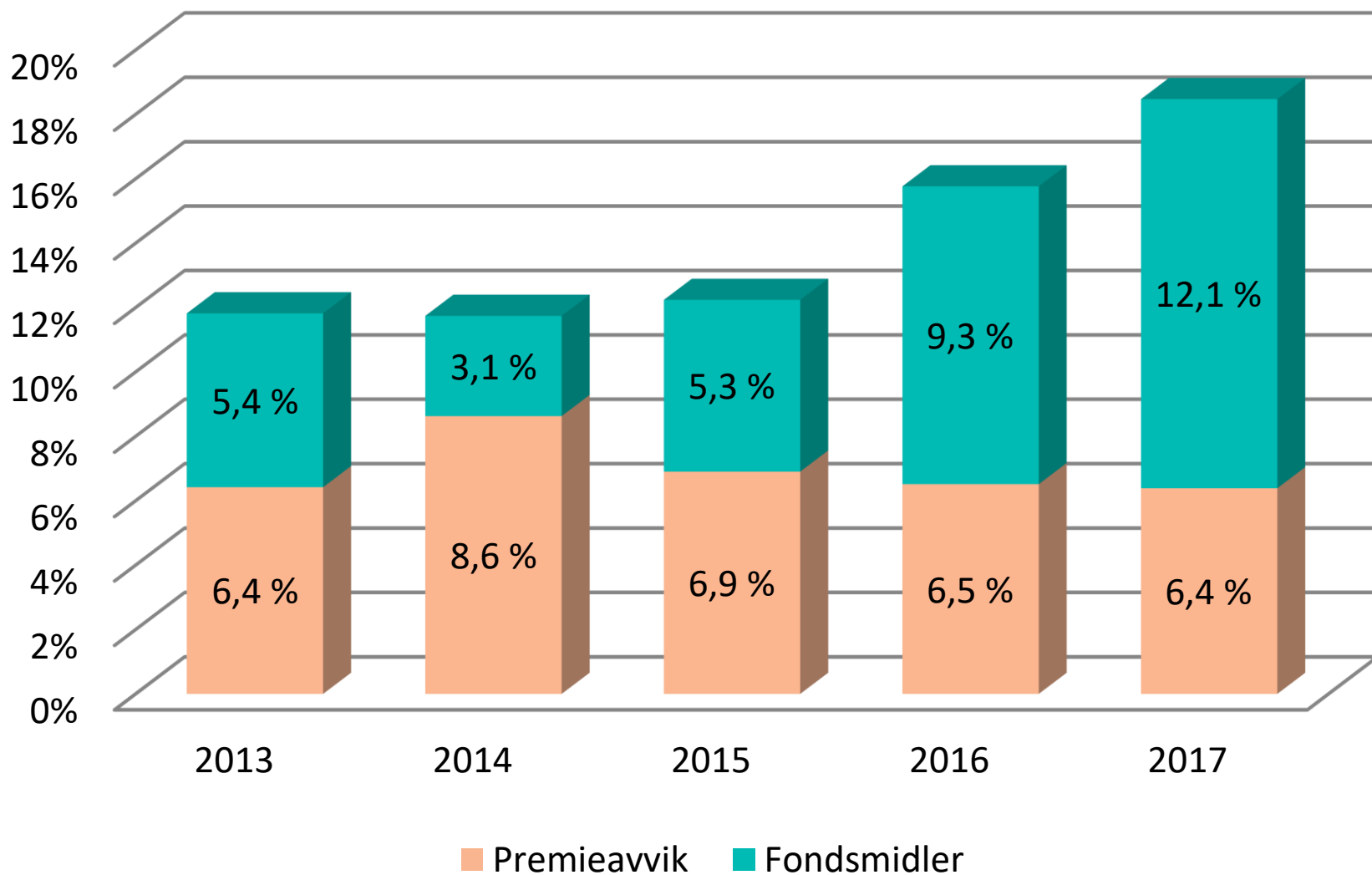

Netto driftsresultat i % av driftsinntektene

Disposisjonsfond pr. 31.12 i % av brutto driftsinntekter

Hovedbilde

- Ringebu ligger så langt an til en 61. plass i Kommunebarometeret 2017 fra Kommunal Rapport. Hvis vi ser bort fra kommunenes ulike økonomiske utgangspunkt, kommer Ringebu på en 23. plass. Nøkkeltallene er en del bedre enn økonomiske forutsetninger skulle tilsi. Endelig tabell blir publisert i juni.
- Ringebu er helt i toppsjiktet innen saksbehandling og barnevern. Kommunen er også inne på Topp 100-lista hva gjelder sosialtjeneste, barnehage, vann, avløp og renovasjon og pleie og omsorg.
- Kommunen har sin svakeste plassering innen enhetskostnader (236. plass), men er ikke i bunnsjiktet i noen sektor.

Innovasjon

- Innovasjon i offentlig sektor er, slik OECD definerer det, en ny eller vesentlig endret tjeneste, vare, prosess, organisering eller kommunikasjonsmåte.
- At innovasjonen er ny, betyr at den er ny for den aktuelle virksomheten. Den kan allikevel være kjent for og iverksatt i andre virksomheter.

Utfordringer i kommunesektoren

- Antall personer i arbeidsfør alder per person over 80 år er anslått å gå ned fra 15 i 2017 til 10 i 2030.
- Den demografiske utviklingen har gjort at det de siste fem årene i gjennomsnitt har kostet i underkant av 2,5 mrd kr ekstra i året å opprettholde samme standard og dekningsgrad i tjenestetilbudet fra det ene året til det neste.
- Om ti år er det beregnet at det årlig vil koste rundt det dobbelte. Det er da for eksempel lagt til grunn at en 90-åring er like pleietrengende om ti år som i dag. Samtidig er det også forutsatt uendret produktivitet.

Utfordringer i kommunesektoren

- Lavere vekst i bruken av oljeinntektene vil gi mindre handlingsrom. Redusert inntektsvekst og økte utgifter som følge av aldring i befolkningen vil sette sektorens handlingsrom under press.
- Regjeringen vil fortsette arbeidet med digitalisering av offentlige tjenester i tråd med føringene i «Digital agenda for Norge». Det skal legges til rette for et styrket samarbeid mellom staten og kommunene om digitalisering, klart språk og andre tiltak som fremmer brukerorientering, innovasjon og effektivitet.

Kommunene som næringsutviklere

- Kommunene er sentrale i å legge til rette for utviklingen av det lokale næringslivet og har i dag flere roller som er viktige for å fremme en ønsket samfunns- og næringsutvikling.

Bedrifter er avhengige av god teknisk infrastruktur, oppdaterte og forutsigbare kommuneplaner og rask behandling av reguleringsplaner og byggesøknader. Gode kommunale tjenester er viktige for at attraktiv arbeidskraft skal ønske å bo og jobbe i en kommune. Kommunene kan også stimulere det lokale næringslivet ved å legge til rette for god transportinfrastruktur lokalt og regionalt.

Det økonomiske opplegget for 2019

- Regjeringen legger opp til en realvekst i frie inntekter på mellom 2,6 og 3,2 mrd. kroner i 2019.
- Inntektsveksten for 2019 som varsles i denne proposisjonen er regnet fra anslått inntektsnivå i 2018 i revidert nasjonalbudsjett 2018.
- Anslaget for veksten i samlede inntekter er lavere enn veksten i frie inntekter. Dette skyldes at kommunesektoren i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2018 er foreslått tildelt om lag 2,4 mrd. kroner som følge av vekst i oppdrettsnæringen (vederlag til kommuner med oppdrettsanlegg).

Det økonomiske opplegget for 2019

- Den foreslåtte inntektsveksten legger til rette for styrking av det kommunale tjenestetilbudet. I tillegg er det rom for en mer effektiv ressursbruk i kommunesektoren.

Inntektsveksten i 2018

- Det anslås en reell nedgang i de frie inntektene på 2,6 mrd. kroner. Nedgangen i frie inntekter må ses i sammenheng med at de ekstra skatteinntektene i 2017 ikke videreføres, samt nedjusteringen av skatteanslaget for 2018.

Alle tall i 2018-kroner, hentet fra KS prognosemodell

	B-2018	RNB	Kprop
1000 kr	2018	2018	2019
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	106 103	106 103	107 353
Utgiftsutjevningen	14 932	14 732	14 869
Overgangsordning - INGAR	8 907	8 907	6 593
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skol)	960	960	960
Distriktstilskudd Sør-Norge	6 095	6 095	6 042
Ordinært skjønn inkl bortfall av dif.arb.av	1 000	1 000	-
Sum rammetilsk uten inntektsutj	137 997	137 826	135 966
Netto inntektsutjevning	18 308	18 319	18 339
Sum rammetilskudd	156 305	156 145	154 305
Rammetilskudd - endring i %	1,0	-0,3	-1,2
Skatt på formue og inntekt	112 015	107 123	107 237
Skatteinntekter - endring i %	2,45	0,74	0,11
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	268 320	263 300	261 500
Manglende finansiering			-6 820

Vekst i frie inntekter skal også dekke:

- 200 mill. kr til opptrappingsplan rusfeltet
- 100 mill. kr til opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering
- 650 mill. kr i økte pensjonskostnader SPK (avkastning på pensjonsmidler reduseres med 0,2 %). Vil komme eget rundskriv.

Merk også:

- En effektivisering innen kommunesektoren på 0,5 % tilsvarer 1,2 mrd. kr

Krav til kommunene

- Helse- og omsorgsdepartementet har stilt krav om at alle kommuner fra 2018 skal ha lege, sykepleier, fysioterapeut, jordmor og helsesøster. Fra 2020 utvides kravene til i tillegg å gjelde ergoterapeut, psykolog og tannlege.

Endringer i inntektssystemet

- Distriktsindeksen og regionalpolitiske tilskudd: Departementet vil komme tilbake til dette i kommuneproposisjonen for 2020.
- Øremerkede midler til tidlig innsats i skolen innlemmes i rammetilskuddet fra 01.01.2019.
- Rus og psykisk helse i kostnadsnøkkelen: Departementet vil komme tilbake til saken på et egnet tidspunkt.
- Kriteriet antall utviklingshemmede i kostnadsnøkkelen: Departementet vil arbeide videre med denne problemstillingen fram mot neste helhetlige revisjon av kostnadsnøkkelen (virkning fra 2021 ?)

Endringer i inntektssystemet

- **Utgiftsbehov:** Departementet foreslår at samlet utgiftsbehov for kommunene fra og med 2019 beregnes på bakgrunn av konserntall og ikke på grunnlag av kommunekassetall, da dette gir et riktigere bilde av virksomheten.
- **Skjønnsmiddelrammen:** Reduseres med 10 %. Fra og med 01.01.2019 får vi ti fylkesmannsembeter. Basisrammen fordeles til de nye embetene.

Leve hele livet – en kvalitetsreform for eldre

- Fem innsatsområder:
 1. Et aldersvennlig Norge
 2. Aktivitet og fellesskap
 3. Mat og måltider
 4. Helsehjelp
 5. Sammenheng i tjenestene
- Ettersom reformen i stor grad handler om å endre praksis og bidra til omstilling og kvalitetsutvikling av ordinær virksomhet, legges det til grunn at kommuner og helseforetak selv kan foreta nødvendige omprioriteringer innenfor egne rammer.

Kommunal betaling for pasienter i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling av rusavhengighet

- Regjeringen legger opp til at kommunene fra 2019 også skal betale for disse utskrivningsklare pasientene
- Midler vil overføres fra helseforetakene til kommunene.
Anslått til 150-220 mill. kr

Omsorg 2020

- Regjeringens plan for omsorgsfeltet 2015-2020.
- Omfatter tiltak for å styrke kapasitet, kvalitet og kompetanse i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.
- Forsøk med statlig finansiering ut april 2019.
- Regjeringen vil komme tilbake til saken i budsjettforslaget for 2019.

Varslede lovendringer

- Lovfesting av dagaktivitetstilbud til hjemmeboende med demens: Helse- og omsorgsdepartementet tar sikte på å fremme en lovproposisjon, slik at lovplikt kan innføres fra 1. januar 2020.
- Plikt til tidlig innsats i grunnskolen: Det tas sikte på lovendring med virkning fra 01.08.2018.
- Plikt til å samarbeide om barnas overgang fra barnehage til skole og SFO. Planlagt ikrafttredelse fra 01.08.2018.
- Bemannings- og pedagognorm i barnehage. Ikrafttredelse 01.08.2018.

Varslede lovendringer

- Norm for lærertetthet: Skal utredes hvordan innfasing av en norm kan gjennomføres uten fare for forsterket lærermangel i deler av landet. Dette følges blant annet opp gjennom særskilte stimuleringsmidler til lærerrekruttering i 2018 og forskrift for lærernormen som er på høring.
- Utsifting av læremidler som følge av fagfornyelse i skolen:
 - 1.9.-trinn nye læreplaner i 2020
 - 10.-trinn nye læreplaner i 2021Kunnskapsdept. vil gå i dialog med KS om beregning av ev. mer- og mindrekostnader.

Konsekvenser for økonomiplan og handlingsregler

- Foreløpig beregning viser at dersom handlingsregel for netto driftsresultat på minimum 1,75 % skal overholdes vil innsparingsbehovet være ca. 8 %.
- Dersom vi baserer oss på netto driftsresultat fra gjeldende økonomiplan vil innsparingsbehovet være rundt 4 %.
- Da er det allerede tatt til inntekt en merinntekt fra eiendomsskatt på 5 mill. kr (feilretting og økte takster).
- Øvrige handlingsregler vil kunne overholdes uten vesentlige grep.

Administrativ innspillsfase

- Kultur: inntektstap kr 50.000 andre kommuner
- Bhg: Pedagognorm kr 600.000 + tilsk. priv. bhg kr 125.000
- Bhg: Red. innt. Forskrift redusert foreldrebetaling kr 150.000
- Ringebu skole: bortfall tilskudd flyktninger kr 485.000
- Ringebu læringscenter: Bortfall flyktningefond – ny avtale med Fronskommunene kr ???
- Helse og mestring: gjeninnføring daglig leder Helseregion Sør-Gudbrandsdal kr 230.000
- Økte kostnader ny legevakt og KAD plasser kr 470.000
- NAV: Endrede forutsetninger bosetting flyktninger kr ???

Ikke vurdert lokalt

- Opptrappingsplan rusfeltet (200 mill. kr for landet)
- Opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering (100 mill. kr for landet)
- Økte pensjonskostnader SPK (650 mill. kr for landet). Vil komme eget rundskriv.

Barnehagene – fungerer bra:

- Familiebarnehagene er små enheter som oppleves som bra for de små barna.
- Tilstedeværende voksen som ser og ivaretar det enkelte barns behov.
- Foreldre føler seg godt i mottatt i barnehagen.
- Brukerrådet opplever det som viktig for foreldrene at barna får plass der de bor Fåvang/Ringebu.
- Bra at utetid og uteområdet prioriteres.

Barnehagene – kan bli bedre:

- Brukerrådet oppfordrer til å ansette kjøkkenhjelp i de kommunale barnehagene. Det kommer føringer i ny Rammeplan for barnehagene om et sunnere kosthold i barnehagen. Viktig å legge et godt grunnlag for sunt kosthold tidlig i barndommen.
- Viktig med vedlikehold og fornying av uteområdene i barnehagene. Støtdempende matter under lekeapparater bør prioriteres.
- Barnehagene bør ha mere lik praksis og minste standard for tilbud. Da dette oppleves som forskjell fra avdelinger og mellom barnehager.

Barnehagene – kan bli bedre:

- Ønske om egne foreldremøter på høsten for førskolebarna.
- Det ønskelig med svømmeopplæring for førskolebarna i barnehagen.
- Informasjon ut til foreldre/foresatte oppleves som veldig forskjellig. Det er ønske om at dette blir mere likt uavhengig av hvilke barnehage eller avdeling en går.
- Det er ønske om lengre åpningstid i familiebarnehagene. Oppe til 16.30.
- Det er ønskelig at ferieavviklingen i familiebhg. blir sett på, da det oppleves som problematisk for noen å avvikle 4 eller 5 uker sammenhengende om sommeren.

Barnehagene – kan bli bedre:

- Det er ønskelig at familiebhg har fokus på å være ute. Dette oppleves forskjellig for foreldrene fra familiebhg til familiebhg.
- Høyt sykefravær fører til ustabilitet blant ansatte. Ønske om fast ansatte vikarer.
- Viktig å bli møtt med respekt fra ansatte, dette oppleves ulikt.

Ringebu skole – fungerer bra:

- Tilbakemelding: Hjem – skole samarbeidet fungerer veldig bra. Lærere og foreldre kjenner hverandre og kommuniserer enkelt i hverdagen. Lærerne er flinke til å «se» elevene i skolehverdagen. Terskelen for å ta kontakt med skolen er lav.
- Det er god lærertetthet.
- Foreldrene er generelt fornøyd med SFO tilbudet. Fint med mindre grupper på SFO. Overgangen barnehage – skole fungerer veldig bra.

Ringebu skole – kan bli bedre:

- Tilbakemelding: Misnøye med standarden på gymsalbygningen. Noen foreldre etterlyser mer pedagogisk opplegg rundt SFO. Andre synes det er bra at elevene får leke mest mulig fritt når de er der.
- Noen ønsker seg mer variert kost på SFO.

Ringebu skole – forslag til tiltak innenfor ramme:

1. Foreldrene vil fortsette sitt dugnadsarbeid gjennom året for å bidra til å forskjønne og utbedre uteområdet ved Ringebu skole.
2. Ny klatrepark og ny gapahuk må settes opp igjen

Tiltak/endringer som krever økt økonomisk ramme:

1. Nytt nett rundt fotballbana
2. Beise «Nybygget» utvendig
3. Få pusset opp og malt gangene i Oppistugu.

Fåvang skole – fungerer bra:

- FAU er veldig fornøyd med at kommunen har bevilget penger til å oppgradere skolens lokaler, som for eksempel det planlagte påbygg med garderober med universell adkomst, oppussing av toalettene og maling av fasadene.
- Vi opplever at Fåvang skole er relativt bra bemannet av godt utdannede engasjerte lærere og med god undervisningskontinuitet. Dette er viktig for læring og gir trygge unger som trives på skolen.
- Samarbeid mellom skole og heim fungerer bra, det er god flyt av informasjon og lav terskel for å ta kontakt.

Fåvang skole – kan bli bedre:

- Mange unger i småskolen tilbringer en relativt stor del av dagen i SFO. Vi foreldre ser SFO som en del av skolen, og vi ønsker at det gode pedagogiske arbeidet i skolen skal videreføres i SFO. Vi ser økt bemanning og økt pedagogisk kompetanse hos de ansatte som viktige faktorer for å øke kvaliteten i dagens SFO.
- SFO er en arena for fysisk utfoldelse, kreativitet, lek og sosial læring. Den frie leiken er viktig for ungers utvikling og noen unger trenger litt hjelp og støtte fra voksne for å kunne delta. Med flere ansatte vil det være mulig å trygge og tilrettelegge for alle ungene.

Fåvang skole – kan bli bedre:

- Vi synes blant annet det er viktig å bruke nærmiljøet aktivt samt fokusere på kosthold med både tilbereding av mat og samt gode måltider.
- Vi mener økt samarbeid mellom kommunens SFO enheter vil være gunstig. Et økt faglig fellesskap gir økt trivsel for de ansatte, og utveksling av erfaringer mellom enhetene vil gi et mer jevnt og bedre tilbud for ungene.

Fåvang skole – forslag til tiltak innenfor ramme:

- Vi mener samarbeid mellom enhetene og en mer pedagogisk tilnærming, vil kunne heve kvaliteten innenfor dagens rammer.
- Vi har mottatt bekymringsmeldinger om at det har vært for få voksne ved SFO i forbindelse med sykdom, og ber om økt bruk av vikarer ved sykdom. Vi har fått forståelse av at dette er mulig innen dagens budsjett.
- Når kvalitetskravene er utarbeidet vil det være mulig å se hva som krever økte rammer.

Fåvang skole - Tiltak/endringer som krever økt økonomisk ramme:

- Lærerne ønsker økt timetall for de laveste klassene. FAU stiller seg positive til forslaget, men vi har ikke hatt anledning til å diskutere nærmere. De laveste klassene har flest timer i SFO og det er naturlig at dette forslaget diskuteres- og ses i sammenheng med arbeidet for økt kvalitet i SFO.

Ringebu ungdomsskole – fungerer bra:

- Vi er svært fornøyd med fokus på skolering av lærere og elever i forbindelse med overgangen til bruk av iPad. Dette er veldig viktig i den digitale verden vi lever i, og samtidig er gode digitale ferdigheter en kompetanse elevene og lærerne skal ha.
- Vi er svært fornøyd med kommunens satsing på MOT og de ringvirkene dette gir.

Ringebu ungdomsskole – kan bli bedre:

- iPaden gir store muligheter for tilpasset undervisning til elever med lese - og skrivevansker og vi ønsker at skolen skal videreutvikle og benytte seg av de mulighetene dette verktøyet gir.
- God psykisk helse er viktig. Det er viktig å prioritere oppfølging av elever for forebygging og ivaretagelse av psykisk helse. Vi ønsker større ressurs til Skolehelsetjenesten ved Ringebu Ungdomsskole. Helsesøster bør være tilstede minst 2 dager i uka.
- Innføre mobilfri uke med sosialiserende og inkluderende aktiviteter i friminuttene for å styrke samholdet mellom elevene på skolen.

Helse og omsorg – fungerer bra:

- Tryggheten for de som er inne på avdelingene på Linåkertunet er veldig god. Dette fordi det alltid er personell til stede. Det er positivt at det nå blir vurdert om middag kan serveres senere, også i omsorgsleilighetene.

Helse og omsorg – kan bli bedre:

- Utryggheten hos de som tar i mot tjenester fra hjemmetjenesten er ofte stor. Noe av dette kunne ha vært løst ved pasientvenner som kommer på besøk, og har tid til en prat. Pasientvenner kan f.eks. søkes etter i «Ringebuposten».
- De som bor i omsorgsleiligheter savner sosialt samvær. Hadde det vært en mulighet om frivillige og pårørende hadde servert kaffe en dag i uken? Det må da evt. settes opp ei liste over de som kan være med på denne ordningen.
- Psykolog er fortsatt et savn. Det gjelder ikke bare yngre, det er veldig mange eldre som sliter med psykiske lidelser. Angst og depresjoner er utbredt blant denne gruppen.

Gruppearbeid 3

I lys av kommuneproposisjonen og samfunnsdelen

- Hva betyr mest videre?
- Hva vil vi prioritere / skjerme?

Gruppearbeid 4

Hvordan tilpasser vi oss (best) nye økonomiske rammer?

- Hvordan løser vi den økonomiske utfordringen?
- Prosessen videre (involvering: hvem og hvordan?)
- Hvordan spille hverandre gode?

Evaluering

- Hva har vært bra?
- Hva kunne vært bedre?

